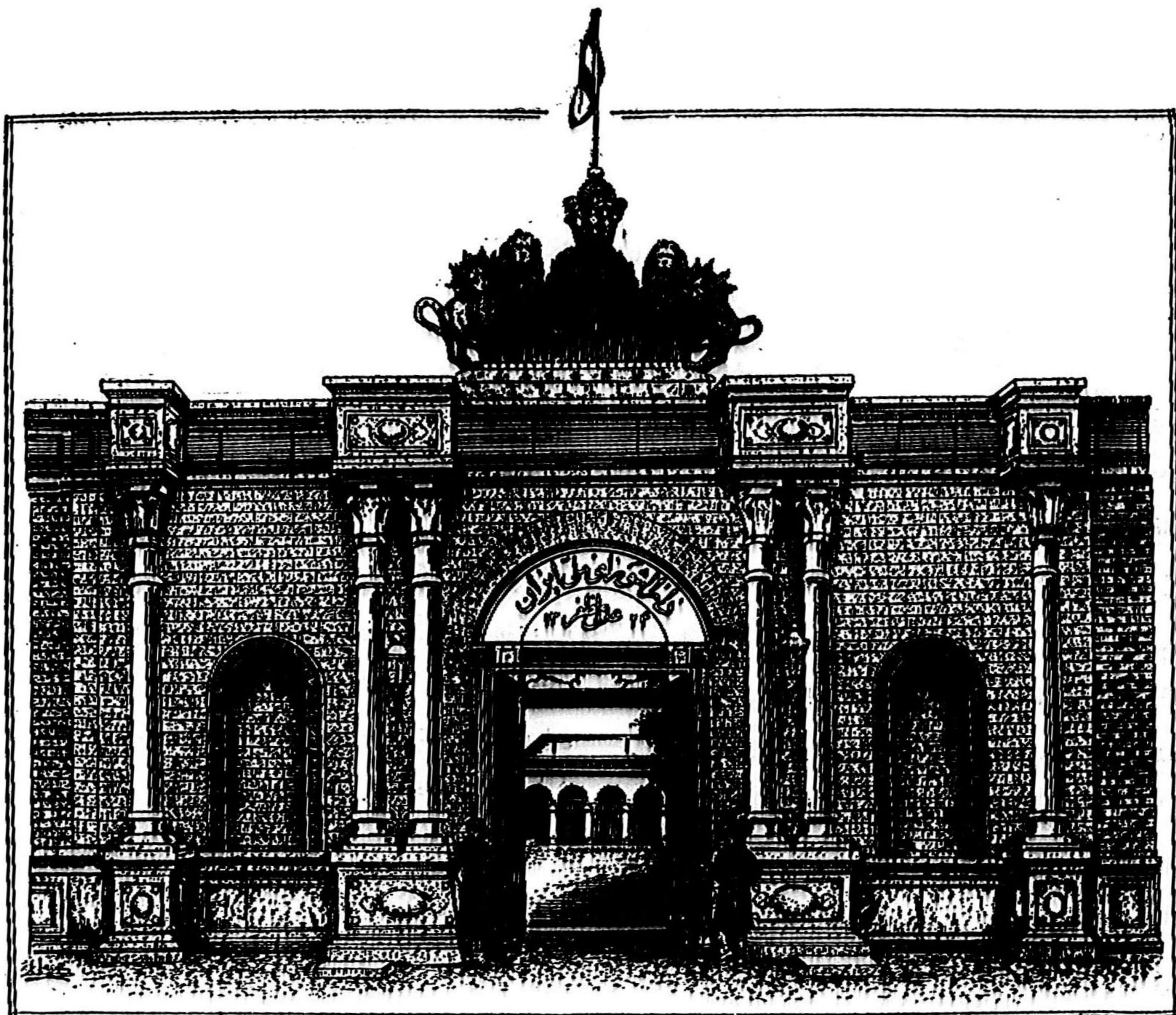

<p>جلسه ۷۱</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره سی و هفتم</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه یله یکشنبه ۱۴ اسفند ماه ۱۳۰۵ مطابق ۲ رمضان ۱۳۴۵</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود. پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس</p>	<p>قیمه اشتراك داخله ایران سالانه ده تومان خارج « دوازده تومان قیمه تک شماره یک قران</p>

ردیف	موضوع	از صفحه	الی صفحه
۱	سؤال آقای آقا سید یعقوب از آقای وزیر مالیه راجع به سخت گیریهای اداره تجدید و اجواب آقای وزیر	۲۲۴	۲۲۶
۲	سؤال آقای بامداد از آقای وزیر مالیه راجع بتجدید زراعت نرباک ابران و ملخ چهارم و جواب آقای وزیر	۲۲۶	۲۲۸
۳	سؤال آقای مهدوی از آقای وزیر مالیه راجع بدفالن و همچنین امدیانی که در خراسان از طرف مأمورین مالیه میشود و جواب آقای وزیر	۲۲۹	۲۳۱
۴	سؤال آقای ذوالقدر از آقای وزیر مالیه راجع به پوره ملخ فسا و داراب و سیروستان و جواب آقای وزیر	۲۳۱	
۵	طرح خبر کمیسیون مبتکرات راجع باصلاح ماده ۱۵ قانون میزب املاک اربابی و جواب و قابل توجه شدن طرح مزبور	۲۳۲	۲۳۲
۶	طرح خبر کمیسیون مبتکرات راجع به طرح قانونی آقای کی استوان در موضوع معادن و قابل توجه شدن طرح مزبور	۲۳۸	۲۳۸
۷	بقیه مذاکرات نسبت بخبر کمیسیون قوانین مالیه راجع بتاسیس بانک ملی (ماده ۷)	۲۳۸	۲۴۸

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس ليله يك شنبه ۱۴ اسفند ماه ۱۳۰۵ مطابق ۲ رمضان ۱۳۴۵

جلسه ۷۱

رئیس -- صورت مجلس ابرادی ندارد؟
(اظهاری نشد)

رئیس -- صورت مجلس تصویب شد. وارد دستور شویم؟

(مجلس سه ساعت از شب گذشته برپاست
آقای پیرنیا تشکیل کردید)
(صورت مجلس روز یازدهم اسفند را آقای
ضیاء قرائت نمودند)

جمعی از نمایندگان -- بلی .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب از وزارت مالیه
سئوالی داشتید . بفرمائید .

آقا سید یعقوب - سه موضوع را بنده از وزارت
جلیله مالیه سؤال کرده بودم موضوع اول راجع به
عقیقه جات بود که آقای وزیر محترم معارف جواب دادند
ولی يك چیزش باقی مانده و استدعا می کنم آقای وزیر
مالیه جواب بدهند و آن راجع باین است که در
روزنامهجات ما مکرر میشنویم از هر جا خزائی پیدا
میشود پولهایی با انواع واقسام پیدا میشود بعد گفته میشود که
برده اند بوزارت معارف . در کیسیون بودجه هم بنده در
این باب سؤال کردم ولی هنوز چیزی که محل اطمینان
و اعتماد بنده باشد بدست نیامده است . در این
موضوع کان می کنم آقای وزیر مالیه مستحضر باشند اگر
هم در نظرشان نباشد استدعا میکنم که این موضوع را
مطالعه فرمایند و جوانی در این خصوص بدهند چون
این موضوع يك موضوع خیلی مهمی شده است حالا
از جهة اینکه برای دولت نفع دارد اما اسباب زحمت
برای مردم شده است .

سؤال دیگرم راجع به سخت گیریهای اداره تجدید
است که چند تا کاغذ شکایت برای بنده رسیده است
یکی را خدمت آقای وزیر مالیه داده ام فرمودند تحقیقاتی
در این باب می کنم اساساً این مسئله يك مسئله بقرنبحی
شده است و بقدری فشار بر ملت ایران در این مسئله
وارد شده است که چه عرض کنم (صحیح است)
حقیقه کاغذهای شکایت کنندگان خیلی محرق است و دل
انسان می سوزد چه کار کنیم غیر از اینکه این جا
سؤال کنیم . کار دیگر که نمی توانیم بکنیم . حقیقه
باید يك ترتیبی واقع بشود که رفع این زحمت از
مردم بشود و ملت ایران از این بدبختی که آزادی جامعه

ملک هم فشارش را بیاورد آورده است طوری بشود که
راحت شوند . يك مسئله دیگر که خیلی طرف توجه
است مسئله ماده قسابوب استخدام است .
يك ماده در قانون استخدام کشوری است که وزارتخانهها
مختارند (حالا اصل ماده درست در نظرم نیست ولی
مفهومش این است) که متخصصینی را در صورت لزوم و
احتیاج میتوانند کمترت کنند حالا این ماده را وزارتخانهها
بقدری وسعت داده اند که حقیقه بنده نمیدانم دیگر
معنای متخصص چه چیز است حتی میشنویم در اغلب
وزارتخانهها پیشخدمت را کمترت می کنند . قلیان

آور را بعنوان متخصص استخدام می کنند ۱۱ چیز
عجیبی است والله ۱۱ مثلاً در مالیه میگویند چهار صد نفر
مستخدم کمترانی هست . در وزارت فوائد عامه چندتا
است در سایر وزارت خانهها چندتا هست . بنده خواستم
از وزیر محترم مالیه سؤال کنم که بفرمایند عده این
کمترانی های وزارت مالیه چند است و آیا عده اش
محدود است یا غیر محدود ؟ این يك مسئله ناباً وقتی که
شما رفتید نظریات مجلس را در این ماده بخصوص چه
در مجلس و چه در کیسیون بودجه و سایر کیسیونهای
مجلس دیده اید و متوجه این بوده اید که
نظر مجلس در این قانون راجع به متخصص
چیست یعنی باید متخصص را بمعنای حقیقی استخدام
کنند (حقیقه معنی متخصص همراهش هست)
یعنی کسی باشد که نالی برایش نباشد یا اگر پیدا شود
محدود باشد نه اینکه يك اختیار مطلق بوزارت خانهها
داده شود که بپیل و اراده خودشان مستخدمینی را
کمترت نمایند باعتبار اینکه متخصص اند . حالا میخواهم
اولاً وزیر محترم مالیه جواب بدهند که عده این
مستخدمین در وزارت مالیه چندتا است ؟ ثانیاً این
کمترانی هایی که هستند آقای وزیر که حقیقه مسؤل

مجلس این تصدیق به تخصص آنها دارند یا نه و آیا امثال
این متخصصین در میان منتظرین خدمت وزارت مالیه و
وزارتخانههای دیگر کسی دیگر پیدا نمیشود که بعد سر جای
اینها بنشانند با هست ؟ اینها سؤالی است که بنده ناچار
شدم از وزیر محترم مالیه بکنم که حقیقه يك کاری بکنند
که این ماده يك قدری دامنه اش محدود بشود . اینقدر
منتظرین خدمت در وزارتخانهها داریم باز هم هرروز مستخدم
میاورند و در تحت عنوان اینکه متخصص است استخدام
میکنند باید این قسمتها را تحدید کرد آخر باید يك
خاتمه باین کار داد تا چه اندازه دامنه اش را وسعت
میدهید ؟

وزیر مالیه - در قسمتی که راجع بدفائن فرمودند
بنده از این سؤال سابقه نداشتم و در آن سؤالی هم که
راجع باشیاء مقبره حضرت شیخ صفی کرده بودند اشاره
باین مطلب نفرموده بودند ولی بطور کلی می توانم
عرض کنم که يك نظامنامه ها و يك مقرراتی
در وزارت مالیه راجع به این قبیل مسائل هست
که مطابق آن عمل میشود . چندی قبل هم متوجه
شدم که يك نواقصی این مطلب دارد و از يك متخصصی
که در طهران بود استفاده کردیم و قرار شد يك طرح
قانونی مفصلي راجع باین موضوع تهیه کنند که بعد
بصورت قانون تقدیم مجلس شورای ملی بشود یعنی از او
خواستیم که حاضر نماید او هم حاضر کرد و يك صورتی
ترتیب داده است که فعلاً مورد مطالعه وزارت معارف
و مالیه و بعضی اشخاص دیگر است و گمان میکنم
عنقریب بمجلس پیشنهاد شود البته پس از تصویب این
لايحه اگر نواقصی در مقررات فعلی هست رفع میشود
ولی عجالاً خاطر آقا مستحضر باشد که يك مقرراتی
موجود هست و مطابق آن عمل میشود .

در موضوع سؤالی که راجع بشکایات از تجدید تریاک
فرمودند سؤالشان فقط شامل يك مورد خاصی بود و
مطلب کلی نبود ولی البته مورد خاصی بود که نتیجه

يك جریانی است که کلیت دارد . در این مورد خاص
هم بنده مراجعه کردم که يك تحقیقات صحیحی بشود و
جواب را از روی بصیرت تهیه کرده بعرض رسانم ولی
متأسفانه هنوز موفق نشده ام ولی قبلاً هم عرض کردم
بعجری که راپورت به بنده رسید جواب عرض خواهم
کرد و نیز اینجا لازم میدانم بطور کلی خاطر نمایندگان
محترم را مستحضر کنم که وزارت مالیه دارد قانونی تهیه
می نماید برای پیشنهاد کردن بمجلس شورای ملی راجع
بترتیب کار تریاک و تبدیل وضعیت فعلی و عوائدی که
با ترتیب فعلی اخذ میشود بصورت دیگری مسلم است
این ترتیب فعلی بواسطه يك مشکلائی که در عمل و
اجرا دارد همیشه دچار يك شکایاتی میشود ولی گمان میکنم
اساساً با تغییر آن اسلوب و اتخاذ رویه جدیدی بر طبق
قانون جدیدی که تقدیم خواهد شد اشکال اساسی این
امر مرتفع بشود . در هر صورت راجع بان سؤال خاصی
که فرموده اند توضیحش را بعد بعرض میرسانم نسبت
بقسمت کمترانی ها همانطوریکه فرمودند يك ماده در
قانون استخدام هست که بوزارتخانهها اجازه میدهد متخصصینی
را بموجب کمترت استخدام نمایند البته در موقعی که
این ماده وضع میشد نظریاتی بود که ممکن است در میان
اشخاص و کسانی که سابقه خدمت دارند و مشمول
قانون استخدام میشوند از میان آنها اشخاص بصیر و
متخصصی برای کار های مخصوص پیدا نشود و چون
بموجب آن قانون کلیه ادارات دولتی و وزارتخانه
ها مقید می شدند که دیگر هیچکس را بدون
اینکه دارای شرایط قانونی مقرر باشند نتوانند استخدام
نمایند لهذا لازم بود که يك چنین ماده در آن قانون
گذاشته شود و اصولاً تصدیق می فرمائید که پیش بینی
این موضوع در قانون استخدام بدیده است اما حالا
این را بطور عمل کرده اند ؟ در این قسمت بنده
خودم هم تصدیق میکنم که لفظ متخصص را يك تعبیرات
وسیمی درش کرده اند و باین جهت عده کمترانی هادر

اغلب وزارت خانهائی که میتوانند خودشان را محتاج به متخصص بدانند و قلم بدهند از آن میزان عادلانه که باید باشد تجاوز کرده است و همین جهت هم بنده مجرد ورود در وزارتخانه و مطالعه در این امر (چون سال باخر میرسید و کلیه معمول این است که کنترانها را تا آخر سال جاری میکنند و باین جهت هیچ نوع تهیدی در هیچیک از وزارتخانهها نسبت بسال ۱۳۰۶ نیست و در ۱۳۰۶ تمام این تعهدات کنترانی باید تجدید شود) يك باد داشت و متحدالمآلی از طرف وزارت مالیه بنام وزارتخانههای دیگر فرستادم که قبل از اختتام سال ۱۳۰۵ احتیاج خودشان را نسبت به متخصصین که لازم دارند قبلاً معلوم کنند و عده شان را معین نمایند که برای چه کاری می خواهند و در آن جا مخصوصاً مقید شده که بدون اینکه از طرف وزارت مالیه و بدون اینکه از طرف اداره استخدام کشوری وزارت مالیه اوصوب و تحقیق شده باشد و مسلم شده باشد که برای آن کار در جزء مستخدمین سایر وزارت خانههای دیگر کسی نیست که بتواند از عهده آن بر آید اجازه استخدامش را نخواهند داشت در هر صورت این يك قسمت را هم آقایان باید در نظر داشته باشند که يك عده از این کنترانی ها مترجمینی هستند که وجودشان لازم است و البته اینها تخصصشان همان ترجمه است در این قسمت ابرادی نمیشود گرفت ولی يك عده دیگری که بعنوان کنترات استخدام شدند البته باید دقت ورسیدگی بشود که اگر احتیاج ندارند کنترانشان را تجدید نمایند و اگر احتیاج دارند ولی بین منتظرین خدمت هستند کسانی که از عهده آن کارها بر میآیند آنها را بجای این کنترانی ها استخدام کنند و بنده باقا اطمینان میدهم که این احتیاط و پیش بینی ها از سنه آتی به کاملاً خواهد شد. اینکه پرسیدند وزارت مالیه عده کنترانیها چقدر است؟ عرض کنم که در ادارات مرکزی وزارت مالیه کلیتاً از مترجم و غیر مترجم ۱۱۵ نفر است. در ایالات و ولایات ۶۵ نفر در کمراکات ۲۴

نفر که جمع کلش ۲۰۴ نفر است. این قسمت کنترانیهای وزارت مالیه است در مرکز و ایالات و ولایات و همانطور که تذکر دادم يك قسمت عمده اینها مترجمینی هستند که آنها را هم البته آقایان تصدیق میفرمایند برای جریان کار این وزارتخانه وجودشان لازم است راجع بوزارت خانههای دیگر هم صورتش را خواسته ام ولی هنوز نرسیده است در هر حال همان طور که عرض کردم باز تکرار میکنم که احتیاط برای سال ۱۳۰۶ کاملاً خواهد شد و امید دارم متخصص بمعنی حقیقی خودش تعبیر شود و اگر يك زیاده رویهایی هم در تعبیر این لغت شده است من بعد نشود.

آقا سید یعقوب -- اجازه میفرمائید يك توضیح مختصری عرض کنم؟

رئیس -- بفرمائید.

آقا سید یعقوب -- بنده راجع به کنترانیهای وزارت مالیه نه اینکه خواستم يك ابرادی به متخصصین آمریکائی بگیرم این را تصور نمیکنم ولی بنده دیده ام که دائره اش در ادارات دیگر در وزارت خانههای دیگر هم خیلی وسیع شده و زیاد شده است والا بنده به میسیون آمریکائی خیلی اطمینان دارم

رئیس -- آقای بامداد جنابعالی هم سؤالی داشتید؟

بامداد -- بلی

رئیس -- بفرمائید.

بامداد -- بنده سؤالی از وزارت مالیه کرده بودم که مع التشرک آقا برای جواب آن حاضر شدند. سؤال اولم راجع بیک مسئله حیاتی است که حقیقه در اقتصاد ایران خیلی اثرات دارد و آن این است که می شنویم راجع بمنع یا تجدید زراعت تریاک در ایران مذاکراتی میشود. يك قلم درشت صادرانی که برای ایران فعلاً باقی مانده همان تریاک است که سبک وزن است و قیمتش هم نسبتاً گران است و میتوان آن را بسرحد

رهبان و يك قدری از قیمت آن این واردات هنگفت را تکافو کرد. می شنویم که می خواهند همین قلم را هم از ما بگیرند یا محدود نمایند. البته خاطر آقایان مسبوق است که يك میسیون از آمریکا آمدند با این و در هر يك از نقاط ایران که وارد شدند و تحقیق کردند بالاخره حق دادند که در ایران چیز دیگری نیست که جای زراعت تریاک را بگیرد و حق دادند که ایرانی برای زندگی عادی مجبور است این زراعت را محل استفاده خود قرار دهد معذرت شنیدم را برنی که مطابق انصاف و تحقیقات شان باشد نداده اند و باین جهت دولت ایران يك مأموری (کلنل ماک کرماک) را میفرستد برای رفتن بجامعه ملل و دفاع از این جمله که باقتصاد ایران وارد میشود. بنده از سهل انگاریهای خودمان خیلی خائفم که مسئله را خیلی سست و بی اهمیت میگیریم و يك مرتبه بما خبر میدهند و میگویند که خیر تصمیم گرفتند و ما باید از این مسئله بزرگ حیاتی محروم نمائیم. میخواهم از آقای وزیر مالیه سؤال کنم که در این باب غیر از اینکه ماک کرماک را فرستاده اند چه اقدامات دیگری کرده اند و آیا در نظر دارند که تعقیب کنند یا نه؟ چون در این باب حقیقه باید جدیت کرد زیرا اگر بر فرض این محدودیت را بساز ملل تحمیل نمایند آنها چیزهای دیگری دارند هند و هندوچین و سایر جاهای دیگری که زراعت تریاک دارند مانند الجزیره ونولس و مصر و نقاط دیگر وسیله های دیگر دارند ولی ما حالا تقریباً صادرانمان منحصر بهمین شده است (نمایندگان -- صحیح است) مخصوصاً از فارس که بنده فی الجمله اطلاعاتی دارم هرگاه زراعت تریاک را هم از شان بگیرند دیگر هیچ ندارند زیرا قالی و قالیچه و اسب و کره و اینهایی را که سابقاً می فرستاده اند حالا دیگر هیچ نمی فرستند یعنی چیزی ندارند (صحیح است) فقط يك محصول تریاک دارند که اگر آن را هم از شان بگیرند زندگی آنها قطع خواهد شد.

سؤال دوم بنده راجع باین بود که از قرار اطلاعات واصله ملخ در سال گذشته پوره گذاشته از داران ناسروستان و جهرم و اگر هوا قدری گرم بشود البته نخم ملخ منظره چند سال قبل فارس را نشان خواهد داد و خسارتش را تجدید خواهد کرد. پیشتر ها هر وقت این اتفاق می افتاد حتی پارسال دولت کمک کرد و از ملائین هم کمکی گرفت و يك قدری پوره را جمع کرد و در چاه ریخت البته اینها خیلی کمک میکرد و افاقه بود ولی امسال آیا اطلاع پیدا کرده اند از این قضیه یا خیر؟ و آیا پس از اطلاع در این باب اقدامی فرموده اند یا نه؟

وزیر مالیه -- در موضوع ملخی که در قسمت برانجان فارس دیده شده است لازم است آقایان مستحضر باشند که راپورتهائی در این خصوص بوزارت مالیه و فلاحات قبلاً رسیده بود و يك تحقیقاتی کرده بودند و مطابق جوابهائی که از محل رسیده این ملخ آن ملخ معروف و مشهور نیست يك ملخی است که آن را ملخ دریائی میگویند و مخاطره ملخ دیگر را ندارد چون قبل از رسیدن محصول بر طرف میشود ولی بسر درختی صدمه میزند و در ضمن اطلاع رسیده بود که در بعضی نقاط دیگر فارس سن دیده شده است و چون مسئله سن را بیشتر اهمیت میدادند و در هر حال مطالعه این قسمت هم لازم بود تصمیمی گرفته شد و در هشت روز قبل يك متخصصی که در قسمت دفع حشرات موزیه تخصص دارد و در وزارت فلاحات بوده است مأموریت پیدا کرده و رفته است برای سرکشی بفارس الان ۸ روز است که رفته پنج شش نفر از شاگردان مدرسه فلاحات را هم همراه برده است که آنها را هم آشنا کند بکلیه این قسمت ها که در عمل يك بصیرت و تجربه پیدا کنند خارجی را هم که این کار لازم دارد از اعتبارات خالصه برداشته میشود و هر قدر هم مخارج بخواند از همان محل پرداخته خواهد شد و وزارت مالیه و فلاحات

هر دو متوجه این قسمت هستند و خود منحصراً للاحت
 آمریکائی مستر هسکل هم در این قسمت متوجه بوده و
 همیشه هم اطلاعات خودش را بوزارت خانه مربوطه
 خودش و وزارت مالیه میدهد و از طرف وزارت مالیه
 هم در ابراز هیچگونه مساعدتی در این باب دریغ نشده
 و میشود ولی همیشه روبرو فرقه خاطر نماینده محترم
 را متوجه میدارم باین نکته که مسئله ملخ مطابق
 اطلاعاتی که از محل رسیده آن اهمیت را که برایش فرض
 کرده اند نداشته است.

سؤال دیگری که نماینده محترم فرمودند البته یکی از
 مهمترین قضایا و مسائلی است که امروز هم از نقطه نظر
 مملکتی و هم از نقطه نظر بین المللی در جریان است و
 همینطور هم که خودشان اشاره کردند در ژنو و در شورای
 جامعه ملل در هفتم ماه مارس که امروز پنجم است
 یعنی از دو روز دیگر يك مذاکرانی راجع باین امر
 مهم شروع خواهد شد و دولت ایران هم در آنجا
 نمایندگانی دارد و به آنها يك دستورانی داده است -
 نماینده دولت ایران مصطفی قلیخان کمال هدایت وزیر مختار
 ایران در سویس و معاون او هم کننل ماک کرماک رئیس
 عایدات داخلی است که نظر باطلاعات و تجربیاتیکه در
 این قسمت داشته از طهران فرستاده شده است - اینجا
 البته لازم است آقایان را متذکر کنم (اگر چه خودشان
 متذکرند) که از نقطه نظر عمومی و بین المللی يك فکری
 در جریان است و با کمال قوت هم يك مراحل را دارد
 طی میکند و آن فکر محدود کردن استعمال و تجارت
 تریاک است در دنیا به احتیاجات طبی و البته مبنای
 این فکر هم نقطه نظر انسانیت و نجات جامعه بشریت از
 استعمال يك سهم مهلکی است که البته هیچکس هم مخالف باین فکر
 و مخالف با موفقیت این منظور نیست (نمایندگان صحیح است)
 و دولت ایران هم با همه ابتلائی که دارد (و بعد عرض
 خواهم کرد) البته از نقطه نظر آرزو و آمل موفقیت
 این فکر را خواهان است ولی البته این اصل کلی و

يك مملکت به این بزرگی ممکن نیست بتوانند مسائل را
 آنطور که باید و شاید احاطه پیدا کنند از این جهت
 در این نشان شاید يك مسائلی باشد که کاملاً تطبیق با
 مسائل باطنی و حقایق ما نکنند ولی البته این يك چیزی
 است که نباید برای آنها جرم عظیمی گرفت ولی باصل
 آن فکر و حقیقتی که وضعیت حقیقی تجارت و اقتصاد
 ایران است باصل آن فکر آنها برخوردند اند و البته
 دولت ایران هم دستور العمل هائی که لازم است نمایندگان
 خودش داده برای اینکه وضعیت اقتصادی و تجاری و ثرونی
 مملکت را مخصوصاً از نقطه نظر مقایسه این مملکت با ممالک
 دیگر و موجود نبودن يك وسائلی در این مملکت از
 قبیل وسایل حمل و نقل و غیره که در نقاط دیگر
 موجود است و ما فاقد آن هستیم آنها را تمام به نمایندگان
 خودش دستور داده و میدهد که معروض مطالعه در
 شورای جامعه ملل بگذارند و آنچه را هم تا حالا مادر
 جریان امر (البته این چیز تازه نیست - این مسئله
 چندین سال است جریان دارد) آنچه را هم ما در جریان
 این امر در ظرف این چند ساله دیده ایم آنها هم همیشه
 سعی کرده اند که نسبت به دولت ایران یا دول دیگری
 که وضعیت خاصی را دارا هستند (در صورتیکه هیچ
 همپو دولتی نیست و وضعیت مملکت ایران وضعیت
 خاصی است که هیچ شباهتی به ممالک دیگری که زراعت
 تریاک دارند ندارد) ولی ما دیده ایم که در جامعه ملل
 نمایندگان دول همیشه باین قسمت باین حسن توجه و
 يك نظر انصافی نگاه میکرده اند و مطالعه میکرده اند
 اما عجباً جریان مذاکرات آنجا و نظریاتی که دارند و
 مذاکراتیکه خواهد شد البته معلوم نیست و بنده هم
 چون هنوز شروع نشده است اطلاعاتی ندارم که بتوانم
 جزئیات را بعرض برسانم ولی چیزی که خیلی مهم است
 که آقایان هم باید بدانند این است که ما در دستور العملی که
 نمایندگان خودمان داده ایم این را مخصوصاً قید کرده ایم و تصریح
 کرده ایم که به شورای جامعه ملل کاملاً این مسئله را

نمایندگان - صحیح است .

آقای سعید یعقوب - اما لایحه دو فوری نباشد .

(خنده نمایندگان)

وزیر مالیه - پس آقایان باید با کمال اطمینان و با
 کمال حسن نظر انتظار نظریات و مذاکرات جامعه و
 شورای جامعه ملل را داشته باشند و مخصوصاً اگر چه
 در اول مذاکرات بعرض آقایان رساندم باز هم میخواهم
 تکرار کنم برای اینکه مبدا در خارج يك نگرانی و
 اضطرابی در مملکت ما نسبت به منع زراعت تریاک است
 این طور تعبیر کنند که از حیث عدم پیشرفت آن اصل
 مقدس است که در دنیا تعقیب می کنند - البته از
 این حیث نیست بلکه هر موقع که وسیله پیدا
 کنیم و مطمئن باشیم که این ثرونی که از
 دستمان میرود بجای او يك ثروت دیگری مساوی
 حالا نمیگویی بیشتر - يك ثروت مساوی پیدا شود هیچ
 وقت مضایقه نخواهند داشت و هیچ کسی در این مملکت
 مضایقه نخواهد داشت که با این عقیده همراهی کند

رئیس - آقای مهدوی

مهدوی - البته آقایان تصدیق میفرمایند که تمام
 مؤسسات و ادارات ما برای آسایش و امنیت مملکتی
 است (نمایندگان - صحیح است) اگر امنیت نباشد
 تمام این ادارات و تشکیلات از صدر تا ذیل بی نتیجه است
 بنده قبل از آنکه دو فقره سؤالی که از آقای وزیر
 مالیه میخواهم بکنم که يك فقره آن سؤالی بود که در
 ضمن آقای آقای سعید یعقوب کردند بنده هم در موضوع

دقیقه عرض میکنم و استدعا میکنم يك توجه مخصوصی بشود زیرا مأمورین دولتها مخصوصاً مالیه يك بهانه تازه برای مردم پیدا کرده اند و در ولایات در کثر جاهی هست که هر روز يك کسی را که پنج تومان ده تومان پنججاه تومان دارد بگیرند و او را استنطاق و آزار نکنند و بالاخره او را با گرفتن يك مبلغی رها نکنند در این باب مخصوصاً بنده استدعا میکنم يك توجه مخصوصی از طرف آقایان وزراء بشود و تا کنید نمایند که اسبت به ولایات اینطور تعدی نشود. اما سؤال دیگر بنده راجع به دو فقره تعدیان است که در خراسان از طرف مأمورین مالیه شده است. یکی راجع به سه فقره املاک است در قوچان که مال رعایا بوده است. رئیس مالیه قوچان بامدعی ملك ساخته است و به تحریک او فرستاده است که این ملك فلاقدر زمینش متعلق به ملك خالصه است و فرستاده است چهار ماه پیشتر قریب دو هزار تومان درخت متصرفی آنها را که کنار نهر متصرفیشان بوده است بریده است و نهر را پر کرده است و اراضی را تصرف کرده است. بنده و بعضی از نمایندگان محترم خراسان حضوراً با آقای دکتر میلیسپو دوسه دفعه مذاکره کردم و ایشان هم تحقیقات کردند و بمالیه خراسان هم نوشتند و بالاخره عارضین دستشان بجائی رسید عجزاً آمده اند طهران و يك ماه است در طهران معطلند بنده و آقای امیر تیمور و یکی دو نفر از نمایندگان خراسان از آقای دکتر میلیسپو وقت خواستیم حالا ده پانزده روز است وقت داده است. و خصوصاً هم مذاکره میکنیم ولی متأسفانه يك مأمور مالیه اگر این کار را با يك ملك دیگری هم بدون حق بکنند اساس ملکیت در ایران متزلزل می شود. بنده از آقای وزیر مالیه استدعا می کنم در این باب (گویا به ایشان هم عرض شده و تظلم کرده اند و اطلاع دارند) اگر رسیدگی کرده اند و موجبات آسایش آنها را فراهم کرده اند بفرمایند و اگر هم فراهم نشده استدعا میکنم در این باب رسیدگی بکنند

اگر اینطور است و مأمورین مالیه بدون حق این کار را کرده اند و نسبت به يك دسته رعیت بدون جهه این اقدام شده است بنده بصراف اینکه آنها راحت شوند از نقطه نظر نمایندگی خودم قانع نمیشوم و استدعا میکنم بهر وسیله که باشد ولو مأمور مخصوصی هم لازم باشد برای تفتیش بفرستند اگر شده است مجازات بکنند و او را معلق کنند و خسارات مردم را از او بگیرند که مأمورین دیگر مالیه این کارها را نکنند و اگر مأمور مالیه بکجائی رفت و يك چنین خساراتی مردم و آزار کرد باید مؤاخذه شود. موضوع دیگر راجع به زمانت اف است که پسر او در بجنورد يك معامله با مالیه کرده است او هم عریضه بوزارت مالیه و مجلس شورای ملی نوشته و از مجلس شورای ملی هم بوزارت مالیه مراجعه شده از آن نابت هم خواستم سؤال کنم که آیا آقای وزیر مالیه اقدامی کرده اند و رسیدگی شده است که اسباب راحتی او فراهم شود یا خیر؟

وزیر مالیه - نماینده محترم این سؤالات را قبلاً نوشته بودند ولی به بنده رسیده است البته تصدیق میفرمایند که يك اطلاعات کافی برای اینک جواب بایشان بدم ندارم. تحقیق میکنم و بعد برای جواب حاضر میشوم ولی همینقدر چیزی که بخاطر دارم این است که يك شکایتی از قسمت قوچان رسیده بود و بنده در ضمن مراسلات اداری و مراجعه بآنها يك ورقه که گویا نظر بشکایتی که بدربار اعلیحضرت پهلوی شده بود و به رئیس الوزراء نوشته بودند دیدم مخصوصاً دستور داده شد که يك مفتش از مشهد به قوچان برود این دستور دستور دوروز قبل است و دیگر بیشتر از این جریان امر را بخاطر ندارم و اطلاعاتی هم نمیتوانم عرض کنم تحقیق میکنم بعد بعرض خواهم رسانید

وزیر داخله - راجع بقضیه دینیه که آقای مهدوی فرمودند این مسئله را بنده خودم از روز اول در نظر داشتم. يك جلسه هم مخصوصاً مصلحاً در هیئت دولت مطرح

مذاکره شد هم آقای رئیس الوزراء هم آقایان وزراء نهایت موافقت را داشتند که در این باب يك تکلیفی معلوم شود و راجع باین موضوع هم مشغول مطالعه هستیم مسلم است محتاج میشود به اینکه یکی در ماده قانون حاضر شود و عنقریب بمجلس شورای ملی تقدیم شود که از تصویب مجلس بگذرد و در آئینه تکلیف اشخاصیکه در حرفات يك چیزهایی بدست میآورند معلوم باشد که از وضعیت گذشته راحت بشوند.

رئیس - آقای ذوالقدر

ذوالقدر - بنده هم میخواستم راجع به پوره ملخ فسا و داراب از آقای وزیر مالیه سؤال کنم ولی قبلاً آقای بامداد سؤال کردند. بنده جهت مزید اطلاعاتشان عرض میکنم چون در ضمن فرمودند تحقیق شد ملخی که مضر است موجود نیست عرض میکنم در فسا و داراب نا سروستان ملخ مضرى هست و مضر است و پارسال هم دولت اقدامی کرد و با کمک ملاکین آن مقداریکه شد جمع آوری کردند ولی امسال بیش از پارسال است و آن راپورتنی که بوزارت مالیه رسیده است که ملخ مضر نیست آن ملخی است که در طرف رازجان و دشتستان آمده ملخی است که برای زراعت مضر نیست ولی برای اشجار مضر است مخصوصاً در باب ملخ مضرى که مضر است بنده چهل روز قبل با آقای محقق و آقای زارع و آقای دشتی باریس کل مالیه حضوراً حرف زدیم. رئیس کل مالیه به ماژور هال تلگراف کرد و تحقیق نمود معلوم شد که این ملخ بسیار مضر است و تخم هم گذاشته است و بعد بموجب مراسله که بر رئیس کل مالیه نوشته است رئیس کل مالیه در جواب اینطور نوشته است که چون وسیله جمع آوری پوره ملخ بموجب ترتیبی که در ایران جاری است ممکن نیست کاملاً آنها را قلع و قمع نمود باینجهت ما درصدد تهیه وسائلی هستیم بترتیبات جدید آنها را قلع و قمع کنیم. بوسیله

بعضی سموم که متخصصین این کار آن سموم را استعمال می کنند. بنده خواستم از آقای وزیر مالیه سؤال کنم که راجع باین قسمت اخیر که آقای رئیس کل مالیه وعده داده اند چه اقداماتی شده و حالا ما می توانیم مطمئن شویم که این سموی که تهیه میشود وقتی میرسد که حاصلی برها باشد و میتواند حاصلی را از دهان ملخ بریاید یا اینکه این اقدامات وقتی میرسد که بکلی حاصل را ملخ خورده باشد.

وزیر مالیه - در سؤالی که آقای بامداد فرمودند مخصوصاً اشاره بملخ رازجان و دشتی شده بود و جوابیکه بنده دادم بالنسبه بیشتر مربوط بود بقسمت رازجان و دشتستان حالا اگر در قسمتهای دیگر ملخی هست که مضر است در هر صورت آقا باید خاطرشان از يك اقداماتی که شده است تأمین شود. همانطوریکه عرض کردم متخصصی که برای دفع حشرات مودیه دروزارت فوائد عامه هست هشت روز است که با يك عده دیگر حرکت کرده اند و رفته اند رو بفارس و اعتبارات کافی برای این کار از محلی که عرض کردم بانها داده شده است و باز هم هرچه تقاضا کنند از حیث اعتبار مضایقه نخواهد شد و نماینده محترم خودشان میدانند که فارس هم مردم بواسطه سنوات بدی که برشان گذشته است و می خواهند دیگر تجدید نشود و وحشت دارند در قسمت گرفتن تخم ملخ و دفع کردن آن يك نوع تخصص پیدا کرده اند و به مجرد اینکه این اشخاص بروند آنجا اگر وسائل کاری خودشان نداشته باشند قطعاً با اعتباریکه دارند با کمک اهالی در صدد دفع آن بر می آیند و امیدواریم قبل از آنکه حاصل بجائی برسد که از نقطه نظر ملخ ضرری به بیند جلو گیری شود.

ذوالقدر - مقصود تسریع در اقدام است.

رئیس

خبر کمیسیون مبتکران راجع به تفهیم ماده ۱۵ قانون ممیزی...
 وزیر فواید عامه - سه فقره لایحه است که تقدیم مجلس می شود. یکی در باب کسبیت سازی خراسانست یکی هم در باب بعضی تقاضاهای کسبیت سازی آذربایجان و یکی دیگر در باب ملک مساعده های کلی است که از حدت نگرفتن مالیاتها و کمرگها که مطلقاً مؤسسات و کارخانجات ایرانی که با سرمایه ایرانی دایر میشود باید بشود.

رئیس - خبر کمیسیون مبتکران قرائت میشود.
 (بشرح ذیل خوانده شد)
 کمیسیون مبتکران طرح آقایان نمایندگان محترم را راجع باصلاح ماده ۱۵ قانون ممیزی املاک اربابی و دواب قابل توجه دانسته ارجاع آرا به کمیسیون قوانین مالیه مناسب میداند.

رئیس - خبر دوم کمیسیون مبتکران قرائت میشود
 (بشرح آتی قرائت شد)
 کمیسیون مبتکران در جلسه ۱۷ بهمن ماه طرح قانونی شاهزاده محمدولی میرزا و جمعی از آقایان نمایندگان محترم را با حضور نماینده دولت تحت شور قرار داده خبر سابق کمیسیون را عیناً قابل توجه دانسته تقدیم مجلس میدارند.
 (محمدولی)

ارباب کچخسرو - راجع به چیست ؟
 رئیس - راجع بقانون ممیزی . آقای شیروانی شیروانی - اجازه را که بنده خواستم راجع باین بود که میخواستم لایحه راجع به کارخانه کسبیت سازی آذربایجان را تقاضا کنم يك شوری بشود ولی در این لایحه هم بنده اینطور شنیدم که نظر نماینده دولت راجع باین طرح قانونی کاملاً جلب نشده است و نماینده دولت

حاضر نبوده است که در کمیسیون باین طرح قانونی رأی داده شده است ؛ بنده میخواستم از محضر محترم کمیسیون سؤال کنم که آیا نظر نماینده دولت جلب شده است ؛ این قبیل طرحهای قانونی که يك قانونی را که الان در جریان است بکمرتبه تغییر میدهد و قانونیکه در يك قسمت مملکت اجراء شده در حقیقت اگر این ماده تغییر کند این ممیزی که تا بحال بعمل آمده باید عوض شود و دو مرتبه از سر گرفته شود . زیرا جلب نظر دولت در این باب مخصوصاً يك موضوع مهمی است بنده میخواستم بدانم که نظر دولت جلب شده است یا نه ؟

اگر جلب شده است البته می رود به کمیسیون قوانین مالیه نماینده دولت هم حاضر میشود اگر جلب نشده بنده تقاضا میکنم مجدداً برآورد بکمیسیون مبتکران نماینده دولت هم حاضر شود و در آنجا جلب نظر نماینده دولت هم بعمل آید.

رئیس - آقای محمدولی میرزا .
 محمد ولی میرزا - (مخبر کمیسیون مبتکران) - برای استحضار خاطر نماینده محترم عرض میکنم مخصوصاً آنکه میکنم نماینده محترم دولت اطلاعات کاملی نداشته باشند باز حجت تحقیق کردنا بخودشان نداده اند ؛ نماینده دولت در کمیسیون مبتکران حضور بهم رسانده است و مخصوصاً خبر کمیسیون را ناپدید کرده است . خبر کمیسیون قبلاً هم طبع شده بود و مجلس آمده بود در این بین يك مسئله اتفاق افتاد و گویا از طرف دولت کتباً بمقام ریاست مجلس شورای ملی شکایت شده که بموقع مستحضر نشده اند که این خبر مطرح است . ولی ثانیاً در موقعی که کمیسیون جدید منعقد شد مخصوصاً بدولت و وزارت مالیه اطلاع داده شده بود که این طرح مطرح است و از طرف دولت هم یکی از اعضاء اداره عایدات حضور بهم رسانید و مخصوصاً در آنجا از طرف دولت

اظهار موافقت کرد و هیچگونه مخالفتی نداشتند این بود که مطابق نظامنامه راپورت جدید تقدیم مجلس شد ، البته نماینده محترم تصدیق میفرمایند که پیش از این بر ماها نیست که يك طرحی را که جمعی از آقایان نمایندگان آرا امضاء کرده اند معطل بگذاریم . این ترتیبی را که ایشان اظهار میکنند در واقع يك حق ثابت نمایندگی را سلب میکنند که حق طرح قانونی و انشاء قوانین باشد و نمیشود باین اندازه تسلیم شد بنظر بکنفر نماینده دولت نسبت بیکطرفی قانونی که بکسده آن را امضاء کرده اند و نمیشود طرح قانونی را واگذار کرد بنظر وزارت مالیه و صرف تصویب نماینده آن . ولی چیزیکه هست بطوریکه نظامنامه و مقررات اجازه میدهد تا آنها اطلاع داده شد آمدند و نظر مخالفی هم نداشتند و بعد از آنکه جلب نظر آنها شد این راپورت تقدیم مجلس شد ، و حالا هم طوری نمیشود پس از اینکه قابل توجه شد می رود بکمیسیون قوانین مالیه و در آنجا باز وزیر مالیه و نماینده دولت حضور پیدا میکنند و هر نظری که داشتند اظهار مینمایند و مدافعه میکنند و تحت شور و مذاقه قرار میدهند . چیز دیگری که لازم است عرض کنم حضور نماینده محترم این است که این طرح امر ممیزی را معطل نمیکند ولی چیزیکه هست (اگر نظر آقایان باشد) عنوانی که در اینجا شد در سابق که این طرح پیشنهاد شد این بود که وزارت مالیه يك تفسیری در ماده ۱۵ میکرد و بمناسبت همان تفسیر این طرح را بمجلس شورای ملی پیشنهاد کردند . دیگر بسته بنظر مجلس است .

وزیر مالیه - البته حضور نماینده دولت در کمیسیونها مستلزم این نیست که اگر يك اختلاف نظری بین آن نماینده و کمیسیون بود حتماً نظر نماینده دولت جلب شده باشد ولی چیزیکه قطعاً باید طرف توجه نمایندگان محترم باشد این است - در مسائلی که مخصوصاً از طرف نمایندگان محترم پیشنهاد میشود (طرحهای قانونی) البته حضور نماینده دولت در کمیسیون لازم است که اطلاع از

نظریه دولت داشته باشند و يك تصمیمی بگیرند و لافاقل اگر هیچ نتیجه نداشته باشند نتیجه را دارد که دولت از نظریه کمیسیون و نمایندگان مستحضر میشود و خودش را برای مخالفت با آن طرح و یا مدافعه در کمیسیون با مجلس حاضر میکند ، حالا بنده از این اظهار نظر خاصی ندارم و نمیدانم چرا این اظهار بنده موجب این شده که يك نگرانی بین آقایان پیدا شده است ، من البته هیچ ادعا نمیکم که نظر کمیسیون و نظر مجلس تسلیم نظریه نماینده دولت باشد ولی نظامنامه پیش بینی کرده است که باید با اطلاع و حضور نماینده دولت باشد ، این قسمت را تقاضا میکنم که آقایان رعایت فرمایند و البته حالا هم بطوریکه اظهار میشود عقیده نماینده دولت موافق بوده است (بنده که اطلاع ندارم) ولی چون مطلب مربوط بکمیسیون قوانین مالیه است و خود ما در کمیسیون برای مدافعه از نظریه دولت حاضر خواهیم شد هیچ مانعی نیست که این طرح (که در کمیسیون مبتکران قابل توجه شده است) بکمیسیون فرستاده شود و دولت هم از نظر خودش در کمیسیون مدافعه خواهد کرد .

رئیس - آقای ضیاء تقاضای سکوت کرده اند بموجب ماده ۹۴ نظامنامه .
 (پیشنهاد آقای ضیاء بشرح ذیل قرائت شد)
 بنده بموجب ماده ۹۴ نظامنامه تقاضای سکوت می نمایم .
 رئیس - آقای ضیاء .
 آقاسید ابراهیم ضیاء - این طرح در کمیسیون مبتکران مورد مطالعه آقایان بوده است ولی این درجه توضیحی که نماینده محترم (مخبر کمیسیون مبتکران) دادند بعقیده بنده مقنع نبوده است چونکه مربوط است بقانون ممیزی و قانون ممیزی را آقایان نمایندگان میدانند که دوره چهارم و پنجم مذاکرات زیادی راجع باین موضوع بود و چقدر وقت مجلس را در دوره پنجم اشغال

کرد، این طرح دائر به تغییر مواد آن قانون است و مطالعه بیشتر را بنده لازم میدانم. همانطور که آقای وزیر مالیه فرمودند بنظر بنده بیشتر مناسب است که این طرح مسکوت عنه بماند و در کمیسیون بیشتر مورد مطالعه شود. نماینده دولت هم حاضر شود و در کمیسیون بیشتر مطالعه کنند و بعد خبرش بمجلس تقدیم شود.

وزیر مالیه - بنده از اظهاراتی که کردم قصد مسکوت بودن نبود. برای بنده فرقی نمیکند چه بکمیسیون برود و چه زود از نقطه نظر دولت در موقع خودش دفاع خواهم کرد.

شیروانی - بنده يك اخطار نظامنامه دارم.

رئیس - بفرمائید.

شیروانی - ماده چهارم و دو نظامنامه میگوید طرح قانونی که در کمیسیون مبتکرات مورد شور واقع میشود در حضور وزیر یا معاون او باید باشد....

رئیس - حالا آن مسئله مطرح نیست.

شیروانی - پس بنده اخطارم بجای خودش باقی است. وقت خودش عرض میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای ضیاء راجع بمسکوت ماندن مخالفی ندارد؟

بیات - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

مرتضی قلیخان (بیات) - اساساً گمان میکنم این ماده درست درش دقت نشده و الا اشکالی پیش نیاید برای اینکه در همان قانون بمیزی که نوشته شد اگر خاطر آقایان نمایندگان باشد در آنموقع نظر داشتند که بفوریت بموقع اجرا گذاشته شود. از طرف دولت تقاضا شد که چون این عمل باید دقت هائی درش بشود و ممکن است بطول انجامد يك مدتی خوب است معین

شود که در عرض آن مدت در تمام مملکت این قانون بموقع عمل و اجرا بیاید. آن مدت را خود دولت بدو سال معین کرد که در عرض دو سال این قانون بموقع اجرا گذاشته شود. اصل نظر دولت این بوده است و ماده هم همینطور نوشته شده است منتهی همانطور که آقای محمد ولی میرزا اظهار کردند شاید در تغییر و تفسیر آن قانون يك اشکالی پیدا کردند حالا این شرحی را که پیشنهاد کرده اند همان نظریه اول دولت است که در مدت دو سال در تمام نقاط مملکت اجرا شود. همان نظری است که قانون گذار گذاشته بود و دولت هم موافق بود. این يك چیزی نیست که از قانون بمیزی جلوگیری کند یا برای قانون بمیزی يك اشکالی فراهم نماید و آن قانون را ازین برد بنا بر این چون مزاحمتی ندارد به عقیده بنده مسکوت صلاح نیست (مخصوصاً حالا که این قضیه در مجلس مطرح شده) زیرا اگر مسکوت بشود مثل این است که مجلس موافقت میکنند که بعد از دو سال هم بماند و در ظرف سه سال مجری شود و چون این مسئله در مجلس مطرح شده بعقیده بنده مسکوتش جایز نیست و باید قابل توجه شود برود بکمیسیون کمیسیون هم همان نظریه سابق دولت و مجلس را گمان میکنم قبول بفرمایند و اگر هم باز دولت نظری داشته باشد ممکن است در کمیسیون بفرمایند.

رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای ضیاء راجع بمسکوت ماندن این طرح. آقایانیکه موافقت قیام فرمایند (عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. آقای شیروانی: حالا اگر اظهاری دارید بفرمائید.

شیروانی - بنده ماده چهارم و دو را عرض میکنم اگر طرح قانونی که از طرف نماینده پیشنهاد شده است راجع بیکی از وزرای مسؤل باشد موافق اصل چهلم قانون اساسی

باید آنوزیر را مطلع نمود که خود یا معاون او حاضر شده مذاکرات در حضور او بعمل آید از قرار اظهاراتی که آقای وزیر فرمودند خودشان در کمیسیون مبتکرات حاضر نبوده اند بنده از معاون محترمشان سؤال کردم ایشان هم میفرمایند حاضر نبودم ولی مخبر کمیسیون میفرمایند نماینده دولت حاضر بوده صریح ماده این است که وزیر یا معاونش باید حاضر باشد. بنده اظهارات ایشان را قبول کنم یا اظهارات وزیر و معاون را اگر حاضر نبوده اند این طرح برخلاف نظامنامه آمده است بمجلس و باید وزیر یا معاون وزیر در کمیسیون حاضر باشد و در حضور او مذاکرات بعمل آید. بنده هم با این مسئله موافقم که اعم از اینکه وزیر موافقت یا مخالفت کند طرح باید بمجلس ولی بالاخره حضورش که لازم است در صورتیکه نه وزیر و نه معاون او هیچ يك حاضر نبوده اند.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب مخالفید؟

آقا سید یعقوب - بلی

رئیس - بعد از يك موافق بفرمائید.

حاج آقا رضا رفیع - بنده موافقم. اجازه میفرمائید؟ مخبر - بنده عرض نکردم که وزیر یا معاون او حاضر بوده اند. هیچکدام حاضر نبوده اند. اصلاً گویا آن موقع وزارت مالیه وزیر نداشت ولیکن اینکه آقای شیروانی گفتند هم مقام ریاست مجلس از این شرح و بسط نظامنامه مطلع بودند و هم آقای وزیر مالیه باید البته مطلع باشند و بنده اصولاً تعجب میکنم از آقای شیروانی که دو دوره است وکیل هستند و در کمیسیونها تشریف داشتند و مسبوق هستند که وقتیکه در لایحه دولت مذاکره میشود کاریکه کمیسیون میکنند این است که رئیس کمیسیون ریاست مجلس اطلاع میدهد که برای فلان روز به فلان وزارت خانه اطلاع داده شود که فلان لایحه جزو دستور است حاضر شوند. حالا مر نظامنامه این است که باید وزیر یا معاون او حاضر شود

البته آن کسی که از وزارت خانه آمده است دارای اعتبار بوده است و نماینده دولت بود که آمده است. نماینده رسمی وزارتخانه بوده است و الا نسبت به اغلب لوایحی که آمده است بمجلس این ابراد وارد است چون خود بنده در کمیسیونهائی که عضویت داشتم کمتر دیده ام وزیر یا معاون حاضر باشد. اکثر یابکی از مستخدمین آمریکائی حضور داشته اند یابکی از کسانی که در اداره مربوطه بآن امر هستند و مربوط و مطلعند و الا اصولاً وزراء و معاونین ما از این جریان ها آتقدر ها مسبوق و مطلع نیستند.

وزیر مالیه - همان طوریکه اظهار شد تا حالا سابقه اینطور بوده که وقتی اطلاع میداده اند اگر وزیر یا معاون گرفتاری داشته اند و در آنموقع نمیتوانسته اند حاضر شوند از اداره و اجزاء خودشان یکنفر میفرستاده اند حالا بنده این را متذکر نیستم که آیا این ماده که تذکر دادند و مبنی بر اصل قانون اساسی هم هست يك چیز خاصی است که قانون گذار از نقطه نظر اهمیت طرح قانونی خواسته است حضور وزیر یا معاون را در کمیسیون مبتکرات قید کند و در کمیسیونهای دیگر مطلب غیر از این است البته آنوقت باید در آتیه رعایت این ماده بشود ولی اگر نسبت بکمیسیونهای دیگر يك مواد خاصی نیست و باصطلاح موقع در نظامنامه نوشته شده است (وزیر یا معاون) و سابقه بر این جاری شده است که هرگاه وزراء یا معاونین وقتی نمیتوانند حاضر شوند نماینده از طرف وزارتخانه میفرستند البته در موضوع کمیسیون مبتکرات هم نباید این قید را داشت. این قسمت را بنده اطلاع ندارم هر طوریکه مجلس و مقام محترم ریاست تصدیق بفرمایند همانطور مجری خواهد بود.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب.

(مجدداً آقای وزیر مالیه از صندلی خود حرکت نمودند)

وزیر مالیه - يك توضیحی هم....

آقاسید یعقوب - این چه ترتیبی است ؟ وزراء چرا از حدود خودشان خارج میشوند ؟ رئیس - حق دارند .

وزیر مالیه - يك توضیحی هم میخواهم بدم شاید این غائله مرتفع شود .

آقایان را لازم است بنده مستحضر کنم که ممیزی در این دو سال در مملکت تکمیل نشده و همین جهت هم وزارت مالیه لایحه قانونی تهیه کرده است و تا يك هفته دیگر بمجلس تقدیم خواهد شد و کلیه این مسائلی که آقایان در نظر دارند بعد از وصول آن لایحه حل میشود حالا باز اگر آقای آقا سید یعقوب لازم میدانند اوقات تلخی بکنند و عصبان میشوند امر دیگری است .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب .

آقا سید یعقوب - بنده موافق با عقیده اساسی آقای شیروانی هستم و خواستم با آقای محمدولی میرزا عرض کنم که اگر وزراء از حدود قانون و نظامنامه تجاوز میکنند ما باید کاملاً حافظ نظامنامه و قوانین باشیم . نظامنامه و قوانین کاملاً در نظر ما محترم است . نظامنامه میگوید که اگر طرحی رفت بکمسیون مبتکرات باید آن وزیر مسؤل یا معانش حاضر باشد . حالا ما برای اینکه احق و اولی در حفظ نظامنامه و قوانین هستیم باید طوری شود که هیچوقت تصور نشود که خدای نخواستہ هیئت مقننه از حدود قانون تجاوز میکند . حالا وزراء را که بنده جرأت نمیکنم از دست اکثریت بگویم تجاوز می کنند این است که عرض میکنم اگر خدای نخواستہ يك وزرائی پیدا شدند و تجاوز کردند باب حمله بر وزراء معین است و باید محل ابراد واقع شوند . این مسئله را بنده معتقد بودم و گمان میکنم خود آقای محمدولی میرزا تصدیق نمایند که بنده هیچوقت از مجلس غیبت نداشته ام در این موضوع هیچوقت از طرف اعضاء کمسیون مبتکرات انتظار نشد که این طرح در آنجا

مورد مذاکره است و از هیئت وزراء هم وزیر مالیه با معاون وزیر مالیه حاضر نبوده اند این را چون بنده نشنیده ام کاملاً موافق با اظهار آقای شیروانی که میفرمایند باید حدود نظامنامه را کاملاً محفوظ نمایم و طرحهایی که پیشنهاد میشود باید کمسیون مبتکرات بمقام ریاست اطلاع بدهد تا بهمان ترتیبی که باید اطلاع داد اطلاع بدهند که وزراء حاضر شوند . يك مسئله آقای وزیر مالیه اظهار کردند و بنده جداً مخالف آن هستم و استدعا میکنم بعد از این جلوگیری از آن بشود اگر چه بنده مادامی که در يك کمیسونی اداره کننده هستم غیر از وزیر و معاونش هیچ کس را حق نمیدم ولی اینها يك کاری کرده اند که در کمسیون وزیر ، معاون ، مترجم ، معاون مترجم ، محاسب و معاون محاسب همه می آیند و بنده مخالف اینکه نمیشود . نظامنامه میگوید وزیر با معاون او باید بیاید . باید از حدود نظامنامه تجاوز نکنند حق ندارند مجلس و کمسیون مجلس را مثل وزارت خانهای خودشان قرار بدهند . بنده کاملاً مخالف با این ترتیبی که وزراء میکنند باید مقامات قوه مقننه را مراعات نمایند اینها تجاوز کرده اند . میفرمائید استبضاح کنم ؟ همان است که شد .

وزیر مالیه - کی تجاوز کرده است ؟

آقا سید یعقوب - همینکه بیست نفر را بر میدارید می آورید اینجا .

وزیر داخله - آقای آقاسید یعقوب همیشه میخواهند موقع پیدا کنند برای اینکه تعرضی بدولت بکنند ما هم اعتراضی به ایشان نداریم ولی در بین فرمایشاتشان گاهی يك چیز هائی می فرمایند که اگر جواب داده نشود ممکن است اشکالاتی تولید بشود . میفرمایند وزراء مجلس را مثل وزارتخانه های خودشان کرده اند اولاً تصور نمیکنم که وزراء در وزارتخانه های خودشان يك کاری مخالف قانون بکنند که آن کار را نخواهند در مجلس شورای ملی هم تجدید نمایند . در کمسیونهای

مجلس هم هیچ نظامنامه و قانون مانع نیست که يك رئیس اداره بیاید برای توضیحی . مستشار های امریکائی هم بموجب قانون خود مجلس حق دارند بیایند بکمسیونها و در امورات مالی از آنها کسب اطلاع بشود و آنها هم که می آیند مترجم لازم دارند در این صورت موقع تعرضی نبود . بهتر این است که يك چیزهای دیگری پیدا کنند که جای تعرض نباشد والا این هیچ مورد ندارد

آقا سید یعقوب - خیلی خیلی دارد

وزیر داخله - هیچ ندارد

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است .

مرتضی قلیخان بیات - بنده مخالفم .

رئیس - با کفایت مذاکرات مخالفید ؟

بیات - بلی

رئیس - بفرمائید .

بیات - چون اینجا آقای شیروانی ماده چهارم و دو را مربوط کردند به کمسیون و در این موضوع هم میبایستی جواب داده شود که این ماده در حقیقت تکلیفش معلوم شود . اگر مذاکره کافی باشد تکلیف این ماده معلوم نمی شود . بعقیده بنده ماده چهارم و دو راجع بحضور در مجلس است نه کمسیون . مربوط به کمسیون مبتکرات نیست . باینجهت اگر مذاکره نشود تکلیف این ماده غیر معلوم خواهد بود .

رئیس - رای می گیریم به کفایت مذاکرات . آقایان موافقین قیام فرمایند .

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - اکثریت است . رای گرفته می شود به خیر کمسیون مبتکرات

یاسائی - بنده تقاضا میکنم اصل قانون و طرح پیشنهادی هر دو قرائت شود که ما به بینیم چه چیزاست

(بمضمون ذیل قرائت شد)

نظر به شکایات متوالی که از اهالی ایالات و ولایات دائر باجراه ماده ۱۵ قانون ممیزی مبرسد و نظر باینکه ماده صراحت در تبعیض ممیزی را نیز ندارد برای رفع این مشکل و از طرفی برای سهولت در اجراء قانون مزبور ماده ۱۵ را بطریق ذیل پیشنهاد میداریم .

ماده ۱۵ - وزارت مالیه مکلف است در مدت دو سال از تصویب قانون مورخه ۲۰ دیماه ۱۳۰۴ شمسی تمام مملکت را ممیزی نماید و پس از انقضاء دو سال مالیات های املاک ارباب و دواب را در تمامی مملکت برطبق مقررات این قانون مأخوذ بدارد . ضیاء - این ماده پیشنهادی بود . ماده قانون .

ماده ۱۵ - وزارت مالیه مکلف است پس از تصویب این قانون شروع بممیزی نماید و پس از دو سال کلیه مالیاتهای املاک ارباب و دواب را در تمامی مملکت برطبق مقررات این قانون مأخوذ بدارد .

رئیس - رای می گیریم به خیر کمسیون مبتکرات یعنی قابل توجه بودن پیشنهاد . آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند .

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد . ارجاع میشود بکمسیون قوانین مالیه . طرح دیگر راجع بدعاوی بین افراد و دولت .

(بشرح ذیل قرائت شد)

کمسیون مبتکرات طرح قانونی آقای داور و جمعی دیگر از آقایان نمایندگان محترم راجع به دعاوی دولت به اشخاص و اشخاص بدولت را قابل توجه دانسته ارجاع آرا به کمسیون قوانین مالیه و عدلیه مناسب میدانند .

رئیس - آقای حائری زاده

شیروانی - بنده يك پیشنهادی کرده ام .

رئیس - آقای شهبازی پیشنهاد کرده اند که این طرح از دستور امشب خارج شود . بعضی از نمایندگان - صحیح است .

رئیس - مخالفی ندارد ؟

(گفتند : خیر)

رئیس - خبر دیگر راجع به طرح پیشنهادی آقای کی استوان نسبت به معادن

(بشرح آتی قرائت شد)

کمیسیون مبتکران طرح قانونی آقای کی استوان و جمعی از نمایندگان محترم دیگر را تحت شور قرار داده و اصولاً طرح مزبور را قابل توجه دانسته و ارجاع آرا به کمیسیون مربوطه تقاضا می نماید .

رئیس - طرحی است راجع به استخراج معادن آقای بامداد

بامداد - موافقم .

رئیس - آقای آقاسید یعقوب .

آقاسید یعقوب - موافقم .

رئیس - آقای شریعت زاده .

شریعت زاده - موافقم .

رئیس - آقای احتشامزاده .

احتشامزاده - موافقم .

رئیس - آقای فهیمی .

فهیمی - بنده اساساً باین لایحه قانونی که بطور کلی اجازه بدهد بنام افراد ایرانی که بتوانند بموجب مواد آن قانون استخراج معدن نمایند موافقم که برای هر موقع که میخواهند استخراج یک معدنی نمایند محتاج بمراجعه بمجلس نباشد . یک همچو قانونی لازم است لکن این طرح را که بنده ملاحظه کردم مواد آن را

مناسب از برای یک همچو قانون باین مهمی ندیدم . در خیلی از قسمتهای این طرح قانونی عباراتی هست که برخلاف مقصود نتیجه میدهد و تصور می کنم این طرح را در موقعی که در کمیسیون مبتکران مطالعه کرده اند نمایند دولت با وزارت فواید عامه با معاونان حضور نداشته اند . این طرح را که نوشته اند معلوم است یک قدری زجه است و زجه اش را هم درست نکرده اند مثلاً کاربرد را زجه کرده اند (معادن سطح الارضی) در صورتیکه کاربرد معادن سطح الارضی نیست . کاربرد معادن سنگ سماق و سنگ مرمر و امثال اینها است . قسمت مالکیت معادن که یک مسئله مهمی است در این طرح هیچ پیش بینی نشده است . والبته یک موضوعی که در استخراج معادن بطور کلی بدون مراجعه بمجلس شورای ملی طرف توجه عامه خواهد بود همان مسئله مالکیت است که مالکیت مردم چه طور خواهد بود و استخراج کنندگان با تفحص کنندگان یا کشف کنندگان حقیقتاً از این معدن و معاملاتی که با مالک میخواهند بکنند چه خواهد بود . بنده در این طرح که ملاحظه کردم می بینم نه رعایت حق دولت شده است نه رعایت حق مالک نه رعایت حفظ معادن مثلاً یکی از شرایط عمده حفظ معادن این است که هیچ معدنی را ولو اینکه در املاک مختلف هم باشد تجزیه نباید بکنند . یعنی یک معدن معین را تمام قسمت هایش را باید یک نفر عمل بکنند و در این طرح طوری پیش بینی شده است که یک معدن را ممکن است چند قسمت کنند و اینها اسباب خرابی معدن میشود . معدن یک چیزی است که در املاک مختلف هم اگر هست دولت باید او را حفظ کند و هر کسی هم نخواهد عمل کند باید در تحت نظارت دولت باشد که معدن خراب نشود . این است که بنده با این مواد نمیتوانم موافقت کنم و بطوری که عرض کردم لازم می دانم یک همچو طرحی برای اینکار تهیه شود ولی بهتر این است که این طرح را آقای وزیر فواید عامه ببرند

وزارت فواید عامه و با حضور اشخاص متخصصی که دارند و از معادن اطلاع دارند یک لایحه جامعی تهیه کنند و بمجلس بیاورند البته همه آقایان هم موافقت میفرمایند که رعایت حال صاحبان و مالکین معادن و دولت و حقوق دولت و کلیه این مسائل در این لایحه بشود که در آئیه محتاج باشند برای هر امتیاز جزئی بمجلس مراجعه بکنند و وزارت فواید عامه خودش بتواند مستقیماً با اشخاصی که تقاضا میکنند طرف مذاکره بشود

مخبر - اظهاراتی که نماینده محترم فرمودند گمان می کنم بچار بموقع نبود چون اینجا فقط رائیکه گرفته میشود راجع بقابل توجه بودن و ارجاع به کمیسیون مربوطه است و در آن قسمت نانی همان طور که خودشان توضیح دادند آقای وزیر فواید عامه باید در کمیسیون پس از آنکه مجلس رای داد و قابل توجه دانست حضور بهم رسانند و یک مطالباتی بکنند و نظریات متخصصین را بگویند و بعد یک راپرت جامعی بمجلس بیاید . آن راپرتی که از کمیسیون فواید عامه بمجلس شورای ملی می آید قابل این است که نماینده محترم اظهاراتشان را در آن موقع بفرمایند . حالیه هیچ مورد ندارد . فقط تقاضا شده است که قابل توجه بشود و برود به کمیسیون فواید عامه ما خودمان هم در کمیسیون مبتکران قائل بودیم که این طرح یک نواقصی دارد و بلکه یک مواد مضری دارد ولی اصلاحش فقط منوط باین است که برود به کمیسیون و در آنجا اصلاح شود بعد بیاید به مجلس .

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - رای میگیریم بقابل توجه بودن این طرح آقایانیکه موافقت قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد . ماده هفتم لایحه بانک مطرح است .

آقاسید یعقوب - تنفس نیست

رئیس - بعد از این ماده

(بشرح ذیل قرائت شد)

برای اداره کردن مستقیم بانک بدولت اجازه داده میشود یک نفر متخصص مجرب و فنی امریکائی با حقوقی که بیش از سالی دوازده هزار دلار نباشد استخدام نماید حقوق مزبور از قرار نرخ روز پرداخته خواهد شد و سایر شرایط کنترت مامور مذکور بر طبق قانون ۲۹ اردیبهشت ۱۳۰۴ خواهد بود .

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - مخالفت بنده با این ماده نسبت با استخدام متخصص امریکائی نیست بلکه راجع بیک نقایصی است که بنظر بنده در این ماده است که خواستم مذاکره بشود و کاملاً آقای مخبر توضیح بدهند در قانون ۲۳ عقر ۱۳۰۱ شرایط اساسی استخدام مستخدمین خارجی را معین کرده است . چهار چیز است که باید مجلس تصویب کند برای استخدام مستخدمین خارجی : مدت استخدام است و ملیت است و سمت و حقوق مالی . در این ماده ملیت مستخدم معلوم است حقوقش هم یک قسمتش را معین کرده است سمتش هم که برای صرافی و متخصص بانک باشد معین کرده اند ولی مدت استخدامش معین نشده که تا چه مدت این متخصص استخدام میشود یک سال ؟ دو سال ؟ پنجسال ؟ ده سال ؟ در صورتیکه لازمه اش این است که مجلس مدت استخدام را معین کند . این یک قسمت بود که خواستم عرض کنم که آقای مخبر توضیح بدهند چرا مدت استخدام معین نشده است قسمت دیگر اینست که قسمتی از حقوق مالی آن معلوم نشده است چون خرج سفر و کرایه منزل و اینهاش را مجلس باید تصدیق کند در صورتیکه مراجعه کرده اند سایر شرایط را مواد قانون ۲۹ اردیبهشت ۱۳۰۴ این قانون که برای استخدام دوازده نفر امریکائی از مجلس گذشت مواد و شرایطی دارد که بعضی از آنها هیچ مناسبتی با این مستخدم ندارد و بعضیش شایسته نیست که اصلاً مطرح بشود این قانون شاذه ماده

دارد برای استخدام مستخدمین امریکائی که برای مالیه استخدام شده اند و يك نفرشان هم برای فلاحه استخدام شده است مثلاً یکی از موادم این است که برای خرج سفر آن ۱۲ نفر بیست و پنجهزار دلار اعتبار داده شده در صورتیکه این از چیزهایی است که حالا مجلس باید رای بدهد و بموجب آن قانون خرج مسافرت این شخص مثلاً باید دوهزار دلار باشد و خیال نمیکنم که ما موافقت نمایم قسمت دیگر موادی است که متناسب با احوال ماموریت آنها بود که برای مالیه استخدام شده بودند که اگر بنقاط بد آب و هوا اعزام میشوند باید چطور با آنها رفتار کرد در صورتیکه آن مواد هیچ مربوط باین شخص نیست همینطور يك چیزهای دیگر از قبیل کرایه منزل و غیره مقصود عرضم این بود که چنانکه سابقاً رسم بود در کنترات ها چهار قسمت اساسی را در خود لایحه باید مجلس تصویب کند سایر قسمت ها را رجوع بقانون ۲۳ عقب میکردند حالا يك قسمتش را ذکر میکنند و يك قسمتش را مراجعه می کنند بقانون ۲۹ اردیبهشت در صورتی که این قانون بر خلاف مصلحت مملکت است که مواد کنترات مستخدمین بانجا رجوع شود خلاصه عرض بنده یکی این بود که شرائط اساسی کنترات در اینجه ذکر نشده و یکی هم رجوع بقانون ۲۹ اردیبهشت شده

رئیس - آقای خواجوی

(حاضر نبودند)

رئیس - آقای ارباب

ارباب کیخسرو - مخالفم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - مخالفم

رئیس - آقای زوار

زوار - مخالفم

رئیس - آقای محمدولیمیرزا

محمد ولی میرزا - عرضی ندارم

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - مخالفم

حاج آقارضا رفیع - موافق ندارم

شیروانی - بنده موافقم

وزیر مالیه - اجازه میفرمایید؟ مخالفی که نماینده محترم فرمودند بر طبق اظهارات خودشان مخالفت اساسی با مطلب نبود باین ملاحظه بنده منتظر خواهم بود مخالفین دیگر این موضوع اگر ایرادانی داشته باشند بفرمایند و مطابق ایراداتشان جواب عرض کنم ولی ایرادانی که از طرف نماینده محترم شد یکی راجع باین بود که چرا مدت استخدام که یکی از شرائط اساسی است ذکر نشده، البته بنده تصدیق میکنم که در موقعی که بکنفر استخدام میشود مطابق همان قانونی که ذکر کردند سه مطلب است که باید در مجلس محرز شود...

طاهری - چهار مطلب.

وزیر مالیه - یکی قسمت ملیت است که در این ماده پیش بینی شده و یکی مدت استخدام است و یکی هم شرائط مالی کلیه در این ماده ملیت ذکر شده حقوق هم پیش بینی شده و سایر شرائط مالی هم عطف شده است بیک قانون دیگری که مصوب خود مجلس است فقط نقصانی که دارد قضیه مدت است و این هم البته اشکالی ندارد و همین جا بنده این تقیصه را رفع میکنم و مدت را معلوم میکنم ولی برای تذکر خاطر آقایان عرض میکنم که اگر این ترتیب پیش آمده بواسطه این بوده که چون بانک در اول تشکیل با بجرمان نیفتند درست نمیشود در نظر گرفت که متخصصی که باید

برای این کار بیاید و عمل کند از چه درجه و طبقه باید باشد و در حقیقت استخدام اولی يك نوع استخدام آزمایش و تشکیلاتی است باین ملاحظه از نظر حقوق يك زدییدی بوده است و شاید فراموش شده است که باید این زدید بر طرف شود و حالا این زدید و اشکال را ما اینجا اصلاح میکنیم و چون این نظر در مالیه بوده است و در همان موقع هم که این لایحه در کمیسیون بودجه مطرح بود از طرف متخصصین امریکائی این مسئله اظهار شد هم مدت را کمتر میکنیم که مزاحم با آن نظر هم نشود که اگر بعد از انقضای مدت لازم شد کسی دیگر را بتوانند استخدام کنند و اگر خود او لایق و لازم بود خود او استخدام شود و آن مدت را دو سال معین میکنیم باین ترتیب نظر مالیه هم نامین میشود چون چنانکه عرض کردم متخصصین امریکائی ما در نظر داشتند که يك مدت مدیدی را در اولین مرحله تعهد نکنند برای اینکه اگر بنا شد متخصص عالیتری لازم شود و این حقوق برای او کافی نباشد بتوانند تجدید کنند. اما راجع باین تطبیقاتی که آقا فرمودند بنده چون قبلاً درست بقانون مراجعه نکردم ملتفت نشدم.

روهم رفته چیزی که بنده درست ملتفت شدم از این مطلب این بود که آن قانونی که با اشاره میشود قانونی است که برای يك عده مستخدمین امریکائی مجلس تصویب کرده است. برای این مستخدم جدیدی هم که میآید در اغلب قسمتها ورشته ها مثل همان مستخدمین باید منظور شود مثلاً خرج سفر را که فرمودند بیست و چهار هزار دلار یا ۲۵ هزار دلار آنجا معین شده این اعتبار است و از این اعتبار با تشخیص خود وزارت مالیه و متخصصینی که در اینجا هستند معین میشود که چه مبلغ از این اعتبار را باید باین آدم بدهند. باقی قسمتها را هم که آقا ایراد کردند بنده درست متوجه نشدم

رئیس - آقایان اعتبار و باسائی پیشنهاد کرده اند

که ماده برگردد بکمیسیون:

شیروانی - بنده مخالفم.

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - خود آقای وزیر مالیه هم تصدیق فرمودند که این ماده کامل نیست چه در قسمت شرائط اساسی کنترات و چه در قسمت عطف بقانون ۲۹ اردیبهشت

وزیر مالیه - قسمت دوم را بنده عرض نکردم اولی را عرض کردم

اعتبار - قسمت دوم که عطف میشود بقانون در کمیسیون بودجه مخصوصاً دو سه مرتبه يك کنتراتی نهائی را آوردند و میخواستند عطف کنند باین قانون مذاکرات زیادی شد و بالاخره دولت موافقت کرد که يك موادی برای این کنتراتها مشخصا در همان کنتراتی که می گذرانند معین کنند چون قانون ۲۹ اردیبهشت يك موادی دارد که برای متخصصین لازم بود از نقطه نظر تفاوت مخارج بدی آب و هوا و از نقطه نظر مخارج مسافرت منظور شود میفرمایند بیست و پنج هزار دلار اعتبار بود بلی اعتبار بود ولی برای ۱۲ نفر متخصص و این بکنفر است و بنا بر این مورد ندارد و هیچ اشکالی هم ندارد که آقایان موافقت بفرمایند ماده برگردد بکمیسیون بودجه فردا کمیسیون هست تکمیل میشود میآید

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بند با این ماده مخالف هستم

رئیس - راجع باین پیشنهادا کراهتاری دارید بفرمائید

آقا سید یعقوب - بنده با این پیشنهاد موافق هستم.

رئیس - آقای شیروانی

شیروانی - بنده تصور میکنم این عقیده در اغلب

آقایان نمایندگان باشد که اگر ما يك نفر متخصص

امریکائی منحصرأ لازم داشته باشیم متخصص بانک است

بنده شخصا و شاید خیلی از آقایان معتقدیم که

اگر بانک بدون متخصص امریکائی باشد. رای نخواهیم داد. بنده که شخصاً رای نمیدم و

بالاخره با تجربیات تلخی که از گذشته داریم بنده معتقد نیستم که يك بانگی را ما بدون متخصص خارجی تاسیس کنیم آهم با سرمایه بان بزرگی. و بعضی از آقایان که اظهار مخالفت کردند همانطور که آقای آقا سید یعقوب فرمودند نسبت با اصلاحات عبارتی بود که در این ماده لازم است بشود بنده خودم فکر کرده‌ام که پیشنهادی راجع بمدت وقانون ۲۹ اردیبهشت تقدیم کنم که تمام اشکالات رفع شود در هر صورت مخالفت نظری بوده است برای اصلاح ماده نه در اساس ماده

مدرس - بنده در اساس ماده مخالفم .

اعتبار - نسبت به ریاض خودم توضیحی دارم . اجازه میفرمائید ؟

رئیس - بکفدري اشکال دارد . رای میگیریم . آقایانیکه موافق ارجاع بکمیسیون هستند قیام فرمایند (چند نفری قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد . بقیه مذاکرات میباشد برای بعد از تنفس (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - بنده با اینکه اساساً موافق هستم باینکه برای ریاست بانک یکنفر امریکائی لازم است و از هر نقطه نظری که باشد صلاحیت دارد ولی بطور کلی جای این را در ضمن این ماده نمیدانم زیرا قانون يك چیزی است که برای مدتهای متمادی باید در مملکت ماند امروز مصلحت است امریکائی باشد شاید فردا از جای دیگری مصلحت باشد و استخدام کنند بعلاوه در اینجا هیچ مدت معین نیست سایر جهاتش هم معین نیست بنده تصور میکنم اگر آقای مخبر مساعدت بفرمایند و قبول بفرمایند که اصلاً این ماده از اینجا حذف شود و يك

موکول شود بانکه در آئیه لایحه اش را بیاورند ما نمیتوانیم موافقت با سایر مواد بکنیم . جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است .

رئیس - پیشنهادها قبلاً قرائت میشود بعد يك يك رأی میگیریم .

(بطریق ذیل خوانده شد)

پیشنهاد آقای ارباب کیخسرو - بنده پیشنهاد میکنم ماده هفت از لایحه تاسیس بانک حذف و لایحه مخصوصی در آن موضوع پیشنهاد شود .

پیشنهاد آقای مدرس - پیشنهاد میکنم بجای ماده هفتم نوشته شود: برای اداره کردن بانک دولت مجاز است بکنفر متخصص فنی استخدام نماید

نصیره - عجله برای تاسیس بانک دولت بکنفر متخصص امریکائی بمدت سه سال با حقوقی که بیش از سالی دوازده هزار دلار نباشد استخدام نماید .

پیشنهاد آقای محقق - پیشنهاد میکنم ماده هفت از این لایحه خارج شود و دولت برای کنترلات متخصص لایحه دیگری تهیه نموده بمجلس تقدیم کند .

پیشنهاد آقای محمد ولی میرزا - در ماده هفت پیشنهاد میدارم جمله که سالی بیش از دوازده هزار دلار نباشد حذف شود .

پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب - پیشنهاد میکنم نصیره ذیل ماده هفتم اضافه شود

نصیره - وزارت تجارت دولت متحده آمریکا تخصص مذکور را در امور بانک تصدیق کند پیشنهاد آقای شریعت زاده - اصلاح ماده ۷ :

ماده ۷ - دولت مجاز است برای مدیریت کل بانک ملی ارباب یکنفر متخصص مجرب امریکائی با حقوقی که سالیانه بیش از دوازده هزار دلار نباشد برای مدت سه سال استخدام نماید حقوق مزبور از قرار نرخ روز برداشته خواهد شد سایر شرایط کنترلات متخصص مزبور باید موافق مواد مقتضیه از قانون بدست و

هم اردی بهشت ۱۳۰۴ تنظیم شود پیشنهاد آقای طاهری : پیشنهاد میکنم بعد از کلام نباشد در سطر دوم از ماده هفت اضافه شود برای مدت سه سال .

ایضاً پیشنهاد آقای طاهری : نصیره ذیل را بماده هفت پیشنهاد میکنم

نصیره - تخصص متخصص مزبور را وزارت مربوطه دولت امریکا باید تصدیق نموده باشد رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - بعد از پیشنهاد آقای مدرس بنده استرداد میکنم

رئیس - آقای محقق

محقق - بنده این لایحه را لایحه تاسیس بانک که بخواست خداوند تاسیس میشود میدانم و هیچ مربوط به تعیین متخصص فنی نمیدانم البته ممکن است برای تعیین متخصص بعد ها يك لایحه اضافه بیاورند بمجلس یا از امریکا یا از غیر امریکا که مجلس هر طور صلاح بداند عمل نماید و الا این قانون هیچ مربوط به متخصص نیست و مسئله متخصص باید بماند برای بعد .

فهیسی (منبر کمیسیون قوانین مالیه) - آقایانیکه پیشنهاد کرده اند اصل خیال و توجهشان بان بود که یکی از مواد لایحه اساسی بانک استخدام یکنفر متخصص خارجی نباشد ولی اصلاً لزوم یکنفر متخصص خارجی را لازم میدانند منتهی میفرمایند يك لایحه اضافه باید بیاید به مجلس . پیشنهاد آقای مدرس کمان میکنم نظر آقایان را نامین میکنند (بعضی از نمایندگان - صحیح است) چون در قسمت اول ذکر میکنند که دولت یکنفر متخصص فنی از خارج برای ریاست بانک استخدام می نماید و بعد هم میگوید عجله یکنفر برای مدت سه سال با سالی دوازده هزار دلار از امریکا استخدام میشود این ماده و نصیره نظریات همه آقایان پیشنهاد کنندگان

را نامین میکند. بنا بر این خوبست استدعا کنم برای اینکه وقت بیشتر تلف نشود و کار زیاد تر بتعویق نیفتد منحصر شود به پیشنهاد آقای مدرس و بنده هم از طرف کمیسیون قبول میکنم که بجای ماده هفت در آن رای گرفته شود.

رئیس - رای راجع به پیشنهاد آقای محقق میباید برای آخر چون پیشنهاد حذف است. در موقعی که رای میگیریم بنحود ماده آقایی که موافق نیستند با بودن این ماده در این لایحه رای نمیدهند. آقای محمد ولی میرزا محمد ولی میرزا - بنده با پیشنهاد آقای مدرس کاملاً

موافق هستم ولی يك نکته ایست که عرض میکنم و آن این است که راجع بمتخصص فنی بانک يك چیز تازه نیست و سابقاً (گمان میکنم در دوره چهارم بوده است) مخصوصاً يك متخصص فنی بعنوان بانک استخدام کردیم و آمد و يك سال هم در این جا متوقف بود ولی هیچکس حتی گمان میکنم خود وزارت مالیه هم ابتدا آثاری از عملیات این مستخدم ندیدند در صورتیکه در اطراف این شخص گفته میشد که متخصص است و مجرب است بالاخره دوازده هزار دلار گرفت دو سه هزار دلار هم خرج مسافرت و مخارج راه گرفت و پس از مدتی که در این جا تفریح و گردش کردند مراجعت فرمودند بدون اینکه آثاری از وجودشان اینجا بماند از طرف دیگر هم همه آقایان میفرمایند متخصص باید مجرب باشد. چه باشد. چه باشد.

مثل اینکه بزرگترین بانک های امریکا و مدیران اداره شان الان مهیا شده اند که بلند شوند بیایند اینجا و مدیریت بانک ما را در اینجا بپذیرند و بنده متعجبم همین که گفته میشود دوازده هزار دلار و مکرر میگویند قانونیت پیدا میکنند از یکطرف هم نسبت بآن متخصص قائل بيك خصلت هائی هستیم و بعقیده بنده با سالی دوازده هزار دلار در تمام ممالک متحده امریکا آن متخصصی که ما میخواهیم پیدا نخواهد شد از این نقطه

نظر بود که بنده عرض کردم حقوقش تعیین نشود زیرا ما معتقد هستیم که این شخص باید متخصص باشد یا اینکه خیر فقط مقصود این است که بکنفر از امریکا بیاید؟ اگر جمله اولی را شما قائل هستید و باین عبارانی که در این جا گفته میشود معتقد هستیم؟ بنده عقیده ام این است که ما ذبحی بپسیم حقوق او را در این جا تعیین نمائیم و باید موکول شود بانکه نماینده دولت ایران در آنجا تفحصان بکند و با يك اشخاصی داخل مذاکره شود و بيك متخصص فنی پیدا کند و بعقیده بنده این فقط بيك کسیکه اطلاعاتی از اقتصادیات و از ثنوری داشته باشد بدرد ما نمیرسد و بعقیده بنده این شخص باید بيك مستخدمی باشد که در بانکها عملاً کار کرده باشد و خودش کسی باشد که عضویت در يك بانک داشته باشد و بالاخره کسی باشد که ما بتوانیم از عملیات و تجارب او استفاده های بزرگی بنمائیم و از طرفی بمناسبت اینکه قضیه بانک بعقیده بنده نظیر عمل راه آهن است که در ایران میخواهد ایجاد شود و خیلی از مؤسسات خارجی منتظر هستند و چشمشان باین است که به بینند ما موفقیت در این امر حاصل میکنیم یا نه؟ از این جهت بنده با آن قسمت تعیین حقوقش مخالفم و الا با سایر قسمت های پیشنهاد آقای مدرس کاملاً موافقم

رئیس - در پیشنهاد ایشان همچو قیدی نشده است رای در پیشنهاد حضرت والا میباید برای بعقد آقای مخبر.

مخبر - بنده این توضیح را عرض کنم. رئیس کل مالیه در این بابت مذاکرانی کردند که در ابتدای امر محتاج نخواهیم بود که بيك مستخدم خیلی عالی استخدام کنیم و شاید بعد از دو سه سال دیگر ناچار باشیم بيك متخصص عالی که حقوقش ضعف این مبلغ باشد بخواهیم ولی عماله آنچه در نظر گرفتیم بیش از دوازده هزار دلار نخواهد بود بنا بر این نظریه

آقای محمد ولی میرزا هم در وزارت مالیه و هم در کمیسیون در خاطر آقایان بوده است و پیش بینی شده و عماله این دوازده هزار دلار را برای ابتدای امر کافی دانستند
رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - اگرچه آقای مخبر تشویق کردند نمایندگان محترم را برای قبول پیشنهادی که با موافقت حضرت آقای مدرس شده است ولی بنظر بنده پیشنهادی که شده صحیح نیست زیرا که مفاداً حاکی از این است که برای بانک باید همیشه متخصص استخدام بشود. در صورتیکه ما عقیده مان این است که اصلاحات عمیق در مملکت وقتی اجرا خواهد شد که از افراد ایرانی بقدر کافی متخصص باشد. در آنوقت هم ما دیگر احتیاجی با استخدام خارجی ها نداریم بنا بر این کلیه استخدامی که از خارجه بعمل میآید در حکم بيك مقدمه ایست که آن مقدمه ما را بطرف اصلاحاتی که در نظر داریم بکشد. از این نقطه نظر این پیشنهاد دلالت دارد که همیشه باید برای بانک بيك متخصصی استخدام شود و این بعقیده بنده صحیح نیست و باید پیشنهاد بشود که موقتاً بيك مستخدم امریکائی این جارا اداره کند البته امیدواریم که در این بین بيك اشخاصی در این مملکت تربیت شوند که ما محتاج با استخدام خارجی نباشیم بنا بر این بنده پیشنهاد کردم برای مدت سه سال یککنفر امریکائی استخدام شود.

رئیس - پیشنهاد های واصله سه فقره است. یکی مال آقای مدرس دیگر مال آقای شریعت زاده - دیگری متعلق به آقای زوار آنکه راجع به آقای زوار است قرائت میشود و بعد رای گرفته میشود.
(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده هفت را اینطور پیشنهاد میکنم: مجلس شورای ملی بدوالت اجازه میدهد یککنفر متخصص برای اداره کردن بانک استخدام نماید.

تبصره - برای مدت سه سال از دولت فرانسه لازم دارد لیکن عقیده مندم بلکه بکنفر ایرانی برای

استخدام شود.
مدرس - اجازه میفرمائید
رئیس - بفرمائید.

مدرس - گمان میکنم محتاج بتوضیح نباشد الا برای آن شبیه که برای آقای شریعت زاده اتفاق افتاده است پیشنهاد بنده این است که دولت مجاز است بيك متخصص فنی استخدام کند بنده عقیده ام این است که همیشه بانک بکنفر متخصص فنی میخواهد و پیشنهاد بنده این است که متخصص فنی را دائماً از خارج بیاورند. البته اگر در داخله خودمان داریم که از خودمان و اگر نداریم از خارجه و الا بانک بدون متخصص نمیشود (نماینده گان - صحیح است) بنده میتوانم بانک را اداره کنم؟ خیر، شاهزاده نصرت الدوله میتواند؟ خیر. پس بانک همیشه بکنفر متخصص میخواهد. بنا بر این در تبصره عرض کرده ام که عجلتاً برای مدت سه سال بکنفر متخصص فنی از امریکا استخدام شود گمان میکنم این ملاحظاتی که آقای ارباب و آقای شریعت زاده داشتند تمام خصوصیاتش در این جا هست و نظرشان تأمین شود.

رئیس - آقای مخبر.

مخبر - بنده عرض کردم پیشنهاد آقای مدرس را

قبول میکنم.

رئیس - آقای بامداد

بامداد - موافقم

رئیس - آقای مهدوی

مهدوی - بنده هم موافقم

رئیس - آقای زوار

زوار - بنده موافقم که البته بانک بيك نفر متخصص

بانك معين نمايند بنده در خارج كه صحبت كردم اينطور تجربه كردم كه ما ميخواهيم خودمان را بدنيا نفهم معرفي كنيم

(مهمه نمايندگان)

زوار - حالا بنده اينكه پيشنهاد كردم از فرانسه براي اين است كه ميخواهم بيستم بچه مناسب اين شخص را بايد از امريكا بياوريم اگر بگوئيم جاهاي ديگر متخصص ندارند كه اينطور نيست بنا بر اين از آقا بان كه معتقدند از امريكا بايد بياورند خواهش ميكنم دلائل مقننه براي بنده بياورند كه علت اينكه بايد متخصص از امريكا بياوريم و از فرانسه بياوريم چيست ؟ وزير ماليه - البته آقاي زوار تصديق ميكنند كه ما متخصصيني كه مي آوريم بايد يك اشخاصي باشند كه كار ما را اداره كنند . و البته بنده اين را هم تصديق دارم كه آقاي شريعت زاده فرمودند و يك مطلب اساسي است كه هميشه بايد نظر ما معطوف باین باشد كه متخصص از هر كجا و براي هر كاري كه مي آوريم موقتي بايد بياوريم براي اينكه خودمان آشنا شويم بكار و به مجرد اينكه توانستيم كار آنها را بكنيم با نهايت احترام و امتنان آنها برگردند و اين هيچ زديدي ندارد و اينكه فرمودند چه دليل دارد كه ما بايد متخصص از امريكا بياوريم و از جاهاي ديگر بياوريم اين گمان ميكنم محتاج بسؤال نيست متخصص در تمام نقاط دنيا براي اين قبيل كار ها هست البته اگر نبود نميتوانستند كار هاي خودشان را اداره كنند و البته در يك قسمتهائي كه ندارند آنها هم معين كار را ميكنند و براي آنها هيچ عيب و عار نيست . اما چرا متخصص از امريكا مي آوريم ؟ براي اين است كه اصول ماليه ما بموجب قوانيني كه گذرانديم و مستخدميني كه آورديم فعلاً با مشاوره و با تخصص فني امريكائي ها اداره ميشود اين آقا بان هم چند سال است در اين مملكت هستند يك تجربياتي هم

از امور داخلي ما پيدا کرده اند و يك زحاني هم البته كشيده اند و امروز ما براي بانك اگر ميخواهيم يك متخصص بياوريم البته بايد يك متخصص باشد كه مربوط و مناسب باشد با آن رويه كه ما در ماليه اتخاذ کرده ايم و اگر غير از اين باشد بانك ما يك ترتيب خوشي پيدا نميكنند . آقا بان مسوق هستند در يك موقعي هم در اين جا اظهار کرده ام حالا هم عرض ميكنم بنده هيچوجه من الوجوه نميدهم ام كسي گفته باشد كه ما براي هر اداره كه ميخواهيم متخصص بياوريم بايد امريكائي باشد اين نظر را نه دولت دارد و نه مجلس (جمعي از نمايندگان - صحيح است) ولي قصد بنده اين است كه بانك هم يكي از آن چيزهائي است كه با داشتن متخصص امريكائي در امور ماليه البته بايد متخصص آن هم امريكائي باشد و اگر ما متخصص از جاي ديگر داشتيم بنده تصديق ميكردم كه متخصص بانك هم بايد از همان ملت باشد زيرا اصول ماليه و ترتيب فكري آنها بايد بهم زديك و مناسب باشد . علت ديگري ندارد .

رئيس - آقاي مخبر ؟

مخبر - بسته بنظر مجلس است

رئيس - رأي گرفته ميشود باین پيشنهاد آقا بان كه قابل توجه ميدانند قيام فرمايند (دو نفر قيام نمودند)

رئيس - قابل توجه نشد . پيشنهاد آقاي شريعت زاده شريعت زاده - امر بفرمايند يك مرتبه ديگر قرائت شود .

(مجدداً بشرح سابق خوانده شد)

رئيس - رأي گرفته ميشود به پيشنهاد آقاي شريعت زاده آقا بان بيه موافقت قيام فرمايند (محدودی برخاستند)

رئيس - قابل توجه نشد . رأي گرفته ميشود به پيشنهاد آقاي مدرس

وزير ماليه - بكمرتبه ديگر قرائت ميشود (مجدداً مضمون قبل قرائت شد) مدرس - اگر قبول ميفرمايند علاوه شود . وساير شرائط كمتر است مستخدم مزبور مطابق قانون ۲۹ ارديبهشت خواهد بود .

رئيس - آقاي وزير ماليه

وزير ماليه - اگر آقا موافقت فرمايند كه افزوده شود (وساير شرائط مالي استخدام متخصص مزبور مطابق مواد مربوطه است كه در قانون فلان درج شده) عبي ندارد و بهتر است .

مدرس - اين را هم قبول ميكنم

رئيس - ماده با اين اصلاح قرائت ميشود .

(بشرح ذيل قرائت شد)

ماده هفتم - براي اداره كردن بانك دولت مجاز است بكنفر متخصص فني استخدام نمايد

بصره - محاله براي تاسيس بانك دولتي بكنفر متخصص امريكائي بمدت سه سال با حقوقي كه پيش از سالي دوازده هزار دلار باشد استخدام نمايد وساير شرائط مالي مستخدم متخصص مزبور مطابق قانون مصوب ۲۹ اردي بهشت ۱۳۰۴ خواهد بود .

رئيس - منظور آقاي اعتبار هم تا مبن شده است

اعتبار - بلي پس ميگيرم

خطيبی - بنده تقاضای تجزيه ميكنم

رئيس - چطور تجزيه شود ؟

خطيبی - نسبت بماده بكمرتبه و براي بصره هم بكمرتبه رأي گرفته شود

رئيس - رأي گرفته ميشود بماده بزيبيكه قرائت شد

آقا بان بيه تصويب ميكنند قيام فرمايند

(اكثر قيام نمودند)

رئيس - تصويب شد نسبت بتجزيه آقاي نجومی پيشنهاد كرده اند دو سال باشد (پيشنهاد مزبور بنحو ذيل قرائت شد)

بنده پيشنهاد ميكنم مدت استخدام متخصص بانك پيش از دو سال نباشد در رأس دو سال اگر دولت لازم ديد ميتواند بگسال ديگر تمديد نمايد

رئيس - آقاي نجومی

نجومی - پيشنهاد بنده توضيح زباني لازم ندارد اگر چنانچه در ظرف دو سال اين آدم خوب كار كرد و ما احتياج بوجودش داشتيم كه مجدداً استخدام ميكنيم والا خود ابرائيه اداره كنند

رئيس - رأي ميگيريم آقا بان بيه با اين پيشنهاد موافقت قيام فرمايند

(كسي قيام نكرد)

رئيس - قابل توجه نشد . رأي گرفته مي شود به بصره پيشنهاد آقاي مدرس آقا بان موافقت باین قيام فرمايند .

(اكثر برخاستند)

رئيس - تصويب شد . رأي گرفته ميشود به قسمت سوم پيشنهاد آقاي مدرس آقاي مخبر هم قبول كردند ؟ مخبر - بلي .

رئيس - قرائت ميشود .

(اينطور خوانده شد)

وساير شرائط مالي استخدام متخصص مزبور مطابق مواد مربوطه قانون مصوبه ۲۹ اردي بهشت ۱۳۰۴ خواهد بود

رئيس - چون اصلاحاتي نسبت باین قسمت ها پيشنهاد شده بود مجبوريم جدا جدا رأي بگيريم . اين بصره سوم ميشود . آقا بان كه با اين قسمت موافقت قيام فرمايند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهاد آقای آقاسید یعقوب

(بمضمون ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل بماده هفت اضافه شود.

تبصره - وزارت تجارت دولت متحده آمریکا منحصر

متخصص مزبور را در امور بانک تصدیق کند.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

آقاسید یعقوب - چون دو نفر از آقایان دیگر

در این باب پیشنهادی کرده اند و آقای مخبر

هم قبول فرموده اند خواستم عرض کنم که سایر آقایان

هم قبول فرمایند و توضیح زیادی هم لازم ندارد.

مخبر - اگر بجای (وزارت تجارت آمریکا) (دولت

امریکا) نوشته شود بنده قبول میکنم.

آقاسید یعقوب - بنده هم قبول میکنم.

رئیس - رای میکنیم باین قسمت آقایان موافقین

قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. رای گرفته میشود بنام ماده

آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهاد ختم جلسه شده است

جمعی از نمایندگان - صحیح است

رئیس - جلسه آتیه شب سه شنبه دو ساعت از شب

گذشته دستور هم لایحه بانک

(مجلس شش ساعت و ربع از شب گذشته ختم شد)